

повною підставою режисерський сценарій має бути визнаний об'єктом авторського права, оскільки є результатом творчої роботи і, по суті справи, новим, не існуючим раніше твором.

Безумовно творчий характер режисерської роботи в більшості випадків сумнівів не викликає, у той час як занотований у письмовій формі режисерський сценарій підкреслює переважаючі технічні аспекти його роботи. Цей факт подекуди дає підстави говорити про режисерський сценарій як про об'єкт, що не має авторської охорони. Але погодитись із такими твердженнями не можна. Адже, на думку багатьох кінокритиків, справжній шедевр із кінострічки робить не сценарист, а режисер. Візуалізація текстового сценарію в поєднанні з режисерським задумом – ось, що стає об'єднуючим елементом фільму. Нерідко режисери не дотримуються сценарію, відходячи від первинного сюжету, або взагалі його не використовують.

Режисерський сценарій – єдине документальне підтвердження творчого оригінального внеску режисера у створення кінотвору.

Таким чином, режисерський сценарій є самостійним літературним твором та об'єктивною формою вираження творчого внеску кінорежисера у створення кінофільму. Тому кінорежисера справедливо віднесено до кола авторів кінофільму, що знайшло своє відображення в ст.17 Закону України «Про авторське право та суміжні права» [4].

Крім зйомки відеофільмів, сценарії та витяги з них часто використовують з іншою метою. Ця обставина підтверджує об'єктивну можливість відокремлення сценарію від самого відеофільму. Тому можна зробити висновок, що сценарій відеофільму – це окремий об'єкт авторського права, який має самостійне значення та підлягає правовій охороні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Правове регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності: галузеві аспекти: монографія / кол. авторів: О.П. Орлюк, ОД. Святоцький та ін.; кер. авт. колективу, наук. ред. д.ю.н. О.П. Орлюк. – К.: НДІ інтелектуальної власності АПрН України, 2006. – 320 с.
2. С. фон Левінські. Твори, що охороняються авторським правом, об'єкти суміжних прав // Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: у 2-х книгах / С. фон Левінські; за ред. А.С. Довгерта. – Книга 2: Виступи, статті європейських спеціалістів / Уклад. В.С. Дроб'язко. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – С. 362-363.
3. Чуковская С.Е. Аудиовизуальный бизнес. Договорное регулирование / С.Е. Чуковская. – М.: РосКонсульт, 1999. – 336 с.
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
5. Райгородский Н.А. Авторское право на кинематографическое произведение / Н.А. Райгородский. – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1958. – 64 с.
6. Ваксберг А.И. Автор в кино / А.И. Ваксберг, И.А. Грингольц. – М.: Искусство, 1961. – 288 с.

УДК 347.4/5

КОНСТРУКЦІЯ ПРАВОЧИНІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Рушак І.В., здобувач

*Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
Національної академії правових наук України*

У статті йдеться про віхи розвитку конструкції правочину. Автор вважає, що застосування нинішньої конструкції правочину в ЦК України повинно будуватися на категорії дії та пропонує відмовитись від

словосполучення «недійсні правочини» як внутрішньо суперечливі і побудовані з урахуванням підходів до врегулювання угод ЦК УРСР 1963 р.

Ключові слова: правочин, конструкція, недійсні правочини.

Рущак И.В. КОНСТРУКЦИЯ СДЕЛОК В ГРАЖДАНСКОМ ПРАВЕ / Научно-исследовательский институт частного права и предпринимательства Национальной академии правовых наук Украины, Украина

В статье говорится о веках развития конструкции сделки. Автор считает, что применение нынешней конструкции сделки в ГК Украины должно строиться на категории действия и предлагает отказаться от словосочетания «недействительные сделки» как внутренне противоречивом и построенном с учетом подходов к урегулированию сделок ГК УССР 1963 г.

Ключевые слова: сделка, конструкция, недействительная сделка.

Ruschak I.V. CONSTRUCTION OF TRANSACTIONS IN CIVIL LAW / Research institute for private law and business, National academy of legal sciences of Ukraine, Ukraine

Transactions in civil law owe the evolution of private law and Roman law, which had formed the main approaches or requirements for their construction in perspective of contracts. However, it is correctly noted that the withdrawal of their clean design, as a general institution in civil law is a result of later legal analysis [1, 6]. There was an understanding that the legal systems of the ancient world, and Roman private law in particular, use such category as contract (contractus), but not such legal actions as transactions. Only in the middle of the XVIII century in Europe here appeared terms as «actus juridicus», which means “transaction” in the modern sense. However, some civilists [2, 3] believed that even the Roman jurists used the term «negotium», meaning by it not only "business" but "transaction" (which is not equal to present sense of the word in legal terminology).

The aim of this research is to establish the ways of developing of the institute of "agreement" and "transaction" and to develop a methodological framework of its understanding and differentiation, and on that basis to put our own vision of overcoming of differences and irrelevant in legislative acts.

The object of study is the civil law relations, which are compiled on the basis of contracts, and subject - the provisions of civil law, the civil doctrine and law enforcement practice.

The main material. Thanks to the I.B. Nowicki it became an axiom, that in Roman law transactions devided on nullum (not concluded), nullius (worthless) and resindere (invalid), dissolvere (broken), distrahere (devoid of legal effect) [3]. However, getting acquainted with the works of prominent novelists who developed novelism at Kyiv University of St. Vladimir [4, 91-93] (K.A. Mitiukov, L.N. Kazantsev [5, 6] J.A. Pokrovsky [7], V.I. Sinai [8], we have not met a record of transactions in Roman law. So we can agree that the legal systems of the ancient world, including Roman private, did not know the concept, which would include both agreements and unilateral legal action of civil private nature [9, 10]. We would not claim that Roman law is operated with the construction of transactions. This should be found out by historians on the basis of the primary sources. But the fact remains, and at a certain stage of development of private law there appeared a category, which is close to the modern concept of transaction as legitimate legal actions committed by one or more persons who are the subjects of property (civil) rights, and establish, modify, suspend civil legal relations, for installation, modification or termination of which they are directed [2, 360]; a legal phenomenon [10, 40], characterized by a legal structure under which refers to a set of features provided by law, necessary for recognition by the accomplished action as a transaction [11, 62.]; a legitimate legal action of one or more capable entities of civil (property) rights committed in form, established by law or transaction, that meets the true will of the subjects and involves legal consequences (installation, modification or termination of civil rights and obligations), at which it aims to achieve [12, 36].

Based on mentioned above I.V. Davydova claims at the beginning of her research the following: "... the conclusion that the term "transaction" can be interpreted as a source, a factor that creates the opportunity to do something, use something, act in a certain way. This factor has indicated regardless of whether there were actions of one or more persons. Thus, the term "transaction" is a broader concept of "agreement" which means "agreement" of two or more persons "[9, 12-14]. We can not maintain this concept, as both the agreement and their variety - arrangements may be illegal and not to respond. They do not take, can not acquire legal category as meeting the requirements of law. To be honest, we note that in all above mentioned papers there used the term "sdelka (agreement)" rather than transaction. Accordingly, there is a problem of identity of these concepts, which appeared in the notion of "valid, that is not a legal transaction," which by itself is nonsense.

Key words: transaction, construction, invalid transactions.

Правочини в цивільному праві завдячують еволюції приватного права та римському праву, де були сформовані основні підходи чи вимоги до їх конструкції в ракурсі контрактів. Проте справедливо зазначається, що виведення їх чистої конструкції, як загального інституту в цивільному праві є результатом більш пізнього юридичного аналізу [1, 6]. Склалось розуміння того, що правовим системам стародавнього світу, зокрема, й римському приватному праву, властиві категорія договір (contractus), а не такі юридичні дії, як правочини. Лише в середині XVIII ст. в Європі з'явилися терміни «actus juridicus», що означає правочин у сучасному розумінні. Проте деякі цивілісти [2, 3] вважали, що ще римські юристи вживали термін «negotium», розуміючи під ним не тільки «справу», але й «правочин» (що не є рівнозначним сучасному значенню даного слова в юридичній термінології).

Мета цієї роботи – встановити шляхи розвитку інституту «угода» та «правочин» та розробити методологічне підґрунтя їх розуміння і розмежування, і на цій основі викласти власне бачення подолання розбіжностей і недоречностей в актах законодавства.

Об'єктом дослідження є цивільно-правові відносини, які складаються на підставі правочинів, а предметом – положення актів цивільного законодавства, цивілістична доктрина та правозастосовна практика.

З легкої руки І.Б. Новицького пішло, що в римському праві йшлося про правочини, які проявлялися як *nullum* (неукладені), *nullius* (нікчемні), а також *resindere* (недійсні), *dissolvere* (розірвані), *distrahere* (такими, що позбавлені юридичної сили) [3]. Проте ознайомлення з роботами визначних романістів, які розвивали романістику в Київському університеті Св. Володимира [4, 91-93] (К.А. Мітюков, Л.Н. Казанцев [5; 6], Й.О. Покровський [7], В.І. Синайський [8]), ми не зустріли згадування про правочини у римському праві. Тож можна погодитися, що правовим системам стародавнього світу, включаючи римське приватне право, було невідоме поняття, котре охоплювало б як договори, так і односторонні юридичні дії приватноправового характеру [9, 10]. Ми далекі від того, щоб безапеляційно стверджувати, що римському праву належить саме конструкція правочини. Це повинні встановити історики за першоджерелами. Проте факт залишається фактом, і на певному історичному етапі розвитку приватного права з'явилась категорія, яка наближена до сучасного поняття правочин як: правомірні юридичні дії, що вчиняються однією або кількома особами, котрі є суб'єктами майнових (цивільних) прав, і встановлюють, змінюють, припиняють цивільні правовідносини, на встановлення, зміну або припинення яких вони спрямовані [2, 360]; це правове явище [10, 40], що характеризується наявністю юридичного складу, під яким мається на увазі сукупність передбачених правом ознак, необхідних для визнання за здійсненою дією якості правочину [11, 62]; правомірної юридичної дії одного або кількох дієздатних суб'єктів цивільних (майнових) прав, вчиненої у встановленій законом або правочином формі, яка відповідає справжній волі суб'єктів і тягне правові наслідки (встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків), на досягнення яких вона спрямована [12, 36].

На основі наведеного І.В. Давидовою, яка вже на початку свого дослідження припускає наступне: «... висновок, що термін «правочин» можна тлумачити, як джерело, чинник, що створює можливості робити щось, користуватися чим-небудь, поводитися певним чином. При цьому зазначений чинник діє незалежно від того, чи мали місце дії однієї, чи кількох осіб. Таким чином, термін «правочин» є ширшим поняття «угода», яка означає «домовленість» двох або більше осіб» [9, 12-14]. З тим ми не можемо погодитися категорично, оскільки і угоди та їх різновиди – домовленості можуть бути і неправові, зокрема, не відповідати. Вони не набувають, не можуть набути правової категорії як відповідають вимогам права. Заради справедливості, зазначимо що у всіх вище названих роботах використовується термін «делка», а не правочин. Відповідно виникає проблема тотожності зазначених понять, яка з'явилась у понятті «недійсний, тобто не правовий правочин», що само по собі є нонсенсом. З тим з'явилось ряд супутніх недоречностей, які властиві нашому цивільному законодавству, а також праву. Зокрема, йдеться про категорію «недійсний правочин» як такий, який у широкому сенсі суперечить вимогам права. Очевидно, що з огляду на зазначене в ГК, України категорія «правочин» проігнорована і її підмінено поняттям недійсне зобов'язання чи договір. Професор О.В. Дзера вважає, що базовим критерієм тут має слугувати положення ст.11 ЦК України про підстави виникнення цивільних прав та обов'язків, де вказані правочини, а не угоди, ні так звані «домовленості». Проте в спеціальних законах та підзаконних нормативно-правових актах вказані угоди в розумінні договорів. Тож ці терміни є звичними для населення і правознавців. Він запропонував концепцію співвідношення зазначених термінів. 1. Двосторонні й багатосторонні правочини є договорами і водночас угодами. 2. Договори й угоди – тотожні поняття. 3. Термін «домовленість» необхідно розуміти як договір чи угоду, якщо така домовленість досягнута з дотриманням вимог, встановлених для укладення договору. Тож він робить висновок, що в ЦК України поняття «правочин» та «угода» застосовано як тотожні [13, 6]. Ми лише можемо повторитися про допущену помилку. У семантичному сенсі угода (вгода) тлумачиться як «1. Взаємна домовленість про що-небудь; до мовлення. 2. Договір, за яким встановлюються взаємні зобов'язання щодо чого-небудь; умова, пакт» [1, 602], а правочин – у іншому».

У ЦК України правочини вказуються як одна з підстав виникнення цивільних правовідносин (ст.11), як елемент обсягу змісту правоздатності (ст.26) та дієздатності (ст.30) юридичної

особи, як дрібний правочин, який може вчиняти малолітня особа (п.1 ч.1 ст.31), інші правочини, які може вчиняти неповнолітня особа (ст.32), як наслідок обмеження цивільної дієздатності (ч.2 ст.37), як елемент дієздатності юридичної особи (ст.92), як самодостатній правовий інститут (розділ IV книги першої), як його різновиди – договори (розділи 2 та 3 книги ЦКУ) та різновид недоговірних зобов'язань (підрозділ 2), заповіт (глава 85 ЦКУ), прийняття спадщини. Ми не намагалися виявити ознаки правочинів в інших інститутах цивільного права, проте апріорі стверджуємо, що їх елементи проглядаються в інших книгах, розділах та главах ЦК України та інших актів цивільного законодавства. Такий різноманітний прояв конструкції правочинів спричинив науковий інтерес до цієї конструкції (І.А. Безклубий, Т.В. Боднар, М.К. Галянчик, О.В. Дзера, І.В. Жилінкова, Н.С. Кузнецова, О.В. Кохановська, Р.А. Майданик, О.Є. Мічурін, Є.О. Харитонов, Я.М. Шевченко, Р.Б. Шишка, В.Л. Яроцький, С.В. Кривобок (правочини із підприємством), А. Гончаренко, В.А. Нагорняк (правочини з житлом), О.В. Семушина (недійсність правочинів та наслідки), О.В. Степанов (правочини із автомобілями), Я.М. Романюк (підстави і наслідки визнання правочинів недійсними). Наразі легше назвати тих фахівців, які не переймалися проблематикою правочинів, ніж тих, які у силу кола своїх наукових інтересів та їх приверженості, її оминають. Від конструкції правочинів так чи інакше відштовхуються при дослідженні договорів, як двостороннього правочину, заповіту як одностороннього правочину, недійсних правочинів тощо.

Загальновідомо, що правочини є різновидом юридичних фактів, зокрема правомірних вольових актів поведінки (*legitimate acts*), з якими пов'язується виникнення, зміна та припинення правовідносин [15, 606]. Загалом в чинний ЦК України термін «правочин» було введено замість терміну «угода» (рівноцінне російськомовному терміну «сделка») за пропозицією О.А. Підпригори. Проте останній має досить міцні гносеологічні і праксологічні корені і своєї позиції не здає. Попри те, що термін «правочин» відразу прижився у актах законодавства, водночас у деяких актах чинного законодавства, навіть тих, які були прийняті після введення у дію ЦК України, досі використовується також термін «угода». Таке різноманіття і непослідовність законодавця не тільки спричиняє здивування з огляду на положення: 1) п.3 ч.2 ст.4 ЦК України, де вказано що, якщо суб'єкт права законодавчої ініціативи подав до Верховної Ради України проект закону, який регулює цивільні відносини інакше, ніж ЦК України, він зобов'язаний одночасно подати проект закону про внесення змін до ЦК; 2) п.2 ч.4 ст.4 ЦК України, за якою якщо постанова Кабінету Міністрів України суперечить положенням ЦК України або іншому закону, застосовуються відповідні положення ЦК України або іншого закону; 3) необхідності приведення положень актів цивільного законодавства до вимог положень ЦК України.

Йдеться про те, які корені утримують у лоні законодавства, практики і навіть науки термін «угода» і чому так важко пробиває собі дорогу термін «правочин». На наш погляд, основна причина – у властивості людської свідомості, яка пручається механічному перейменуванню термінології. Не дарма відразу ж вказується, що визначення правочину в ч.1 ст.202 ЦК України є майже таким самим, яке було закріплене в ст.41 ЦК УРСР 1963 р. [16, 502].

Введення терміна правочин насамперед спричинено семантичними причинами і тим, що термін «угода» тотожній «...терміну «договір», домовленість кількох сторін» [16, 502] і тим, що у актах цивільного законодавства є односторонні правочини (загальне), які не засновані на домовленості їх сторін, зокрема, заповіт, відмова від спадщини, прийняття спадщини (спеціальне). Ми солідаризуємося з тим, що некоректність визнання односторонній дій учасників цивільних правовідносин, як угод певним чином зглажувалась віднесенням їх до односторонніх угод, але й це не усувало нелогічності визнання одноосібних дій угодами [16, 502]. Вихід із цієї ситуації було віднайдено в категорії «правочин», який не передбачає необхідності домовленості між його учасниками.

Проте, позбавившись однієї проблеми з категорією «домовленість», натомість отримали іншу логічну суперечність у терміні «недійсні правочини» та інші негаразди, які призвели до того, що навіть шахрайства стали визнавати недійсними правочинами і не порушувати кримінальні справи, через те, що такі відносини регулюються ЦК України, не слід штучно підвищувати рівень злочинності і збільшувати кількість засуджених за злочини. Це не слугує охороні прав від зловживань та різного роду оборудок. Якщо врахувати, що значна кількість товариств з обмеженою відповідальністю не мають ні статутного капіталу, ні коштів на рахунках, а

державні виконавці легко можуть скласти акти про відсутність їх і неможливість виконати рішення суду про стягнення з відповідача заборгованостей, отримали замкнуте коло, яке тільки на руку різного роду шахраям: визнати злочином і, відповідно, стягнути збиток чи шкоду, яку завдано злочином за ст.1177 ЦК неможливо, як і не можна навіть отримати присуджене рішенням суду у разі визнання правочину недійсним.

Для встановлення правової природи правочину варто виходити з його генезису та логіки конкретизації від загального до спеціального і окремого. Так, загальним є юридичний факт, як конкретна життєва обставина з якою пов'язується виникнення, зміна та припинення правовідносин; дія людини – активна поведінка, яка має правове значення (спеціальне), правомірна дія (окреме), яка й має право йменуватися правочином. У такому сенсі така дія і виписана у гл.16 ЦК України, особливо, її параграфі 1. Проте тут же виникає проблема із пошуком альтернативи «неправомірним діям», які отримали назву «правочини, які вчинені із недодержанням сторонами при їх вчиненні вимог закону», параграф 2 гл.16 ЦК України.

В Узагальненні Верховного Суду України «Практика розгляду судами цивільних справ про визнання правочинів недійсними» вказані причини ускладнень у судовій практиці при розгляді спорів із правочинів. Зокрема, вказується, що недійсність правочину виникає через те, що дія схожа на правочин, але за своєю суттю не відповідає характеристикам правомірності і в таких правочинів є дефекти їх елементів: незаконність змісту правочину; недотримання форми правочинів; вади суб'єктного складу; невідповідність волі та волевиявлення. Звернемо увагу, що тут ключовим є схожа на правочин дія, але яка не відповідає вимогам чинного законодавства.

Актуальність проблематики щодо визнання правочинів недійсними підтверджується постановою № 9 від 6.11.2009 р. Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними», а також Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з визнанням угод недійсними». Наразі на стадії прийняття і обговорення проект постанови Пленуму Вищого Господарського Суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із визнанням правочинів (господарських договорів) недійсними». Уже в цій назві проведено доволі сумнівне ототожнення всіх правочинів з договорами, що суперечить аксіомі, що всі договори є правочинами, але не всі правочини є договорами. Розробники проекту, очевидно, виходять з іншого, і кожен правочин ототожнюють із господарським договором.

Крім того, якщо правочин набув вже статусу договору, то не слід його штучно повертати у загальну правову категорію «правочин права», але не звертається до суду за визнанням правочину недійсним переводять невідповідну вимогам закону дію у договір і від має вже власні способи та засоби захисту порушених прав. Презумпція правомірності правочину та погодження сторони договору, якої ущемляються, яка, до речі, проігнорована у ГК України. Він, принаймні, оперує категорією «зобов'язання» і щодо договору виходить не із консенсусної, а із зобов'язальницької доктрини договору.

Нарешті, свобода підприємництва (ст.44 ЦКУ) та господарської діяльності стримується імперативними вимогами щодо її легальності вимогам норм публічного права. Зокрема поза дозвільні правочини суб'єктів господарювання, які вчиняються ними без отримання встановлених дозволів є правопорушеннями. Надавати такому правопорушенню легітимності у приватно-правовій сфері досить сумнівно. Тим більше сумнівно надавати, хай навіть умовно, цим порушенням ранг правочинів.

В останньому притримується висхідна позиція про можливість визнання правочину недійсним з підстав, які передбачені законом. Відповідно, така позиція надає судам можливість як задовольнити позов про визнання правочину недійсним, так і відмовити в задоволенні позову. Можливо, з огляду на змагальність сторін, це правильно, але, на наш погляд, у п.2.1. проект цієї постанови слід прийняти в редакції більш імперативній і, зокрема, у редакції «Правочин повинен бути визнаний недійсним із підстав, передбачених законом, якщо сторони при розгляді справи не дійшли мирової угоди». Така редакція є більш прийнятною і, з одного боку, забезпечує право позивача на захист порушених його суб'єктивних прав, а з іншого – надати правочину, який має вади правомірності і водночас задовольнити вимоги позивача, який зазнав збитків внаслідок учинення дій, які не в повній мірі відповідають вимогам закону.

На підставі наведеного слушним є висновок, що категорія правочин є наступним етапом розвитку лігітимізації наслідків односторонніх чи двохсторонніх дій. Тому змішувати ці поняття не слід, як це проведено в параграфі 2 глави 16 ЦК України. Недійсною може бути визнана дія, а не правочин.

Йдеться про те, що діям, які не відповідають встановленим вимогам, тим

що потерпіла сторона не заявила вимог при визнанні правочину недійсним, чи вже на стадії розгляду справи в суді, дійти згоди і знову ж таки недійсному за законом правочину надати легітимності в його наслідках. Таким чином, чинне законодавство передбачає можливість легітимізації навіть нелегітимної дії.

Правові наслідки, до яких прагнула сторона чи сторони при укладенні правочину, настають за діями з пороками, якщо інша сторона не наполягає на іншому. Отже, на цій основі ми можемо виділити:

- правомірні правочини, які відповідають загальним вимогам щодо них у ст.203 ЦК України та спеціальних вимогах до конкретних правочинів;
- неправомірні дії, які претендують на статус правочинів. Вони не відповідають загальним вимогам щодо них у ст.203 ЦК та спеціальним вимогам до конкретних правочинів, проте їх сторони не заявляють вимог про визнання їх недійсними. Презумпція правомірності правочину забезпечує можливість визнання дії, яка не відповідає встановленим вимогам, статусу правомірного і настання правових наслідків;
- неправомірні дії, які не відповідають загальним вимогам щодо них у ст.203 ЦК та спеціальних вимогах до конкретних правочинів, проте їх сторони наполягають на визнанні їх недійсними. Очевидно, що надання таким неправомірним діям статусу правомірних і правочинів було б неправильним та суперечило вимогам формальної логіки. При машинній обробці інформації це спричинить масу непорозумінь. До речі, поняття «неправовий правочин» і так досить складно сприймається.

Ще допустимо і сприймається поняття «недействительная сделка» і зовсім, на наш погляд, недопустимо словосполучення «недійсний правочин», який через призму ст.203 ЦК України все рівно тлумачиться як неправовий.

В Україні ми, не усвідомивши наслідків введенням терміна правочину, підняли рівень правового регулювання цієї підстави виникнення прав і спеціальної, відносно самостійної категорії «чистилища» чи фільтра перед тим, як надати їм спеціальне самостійне правове значення: договору, заповіту. Нагадаємо, що в інших країнах і в сучасному європейському контрактному праві йдеться про правочини як різновид договорів, і вони регулюються саме в такому контексті. Прикладом тому є Принципи Європейського контрактного права.

У першому випадку йдеться про юридично бездоганну конструкцію правочину, яка: по-перше відповідає всім ознакам цього правового феномена і презюмується як правомірна. Саме вона і як підстава виникнення, і як загальний критерій для оцінки має правове значення. Можна навіть стверджувати, що двосторонні правочини, як договори, навіть не потрібні. Це пояснюється тим, що при оцінці їх легітимності чи законності насамперед слід виходити з того, що це договори і значною мірою фахівці у сфері договірного права тим не переймаються. Про це красномовно свідчить назва обговорюваного наразі проекту постанови ВГС України, у якому важливо провести ідею про недійсні дії та дійсні правочини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давидова І.В. Недійсність правочинів, укладених внаслідок помилки та обману: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня. канд. юрид. наук.: спец. 12.00.03. «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / І.В. Давидова. – Одеса, 2011. – 20 с.
2. Агарков М.М. Понятие сделки по советскому гражданскому праву / М.М. Агарков / В кн.: Избранные труды по гражданскому праву в 2-х т. – Т. II. – М.: ЦентрЮрИнфоР, 2002. – С. 333-360. (надруковано по вид. Агарков М.М. Понятие сделки по советскому гражданскому праву / М.М. Агарков // Сов. гос. и право. – 1946. – № 3-4. – С. 41-55.) –

[Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://forum.yurclub.ru/index.php?app=downloads&showfile=627>

3. Новицкий И.Б. Недействительные сделки / И.Б. Новицкий // Вопросы советского гражданского права. – Изд-во АН СССР, 1945. – 123 с.
4. Майданик Р.А. Київська цивілістична школа (до 175-річчя Київського національного університету імені Тараса Шевченка) / Р.А Майданик // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Юридичні науки. – 2009. – № 81. – С. 91–101.
5. Казанцев Л.Н. Курс истории римского права / Л.Н. Казанцев. – Ярославль: Тип. Г.В. Фальк, 1886. – 657 с.
6. Казанцев Л.Н. Учение о представительстве в гражданском праве / Л.Н. Казанцев. – Ярославль: Тип. Г.В. Фальк, 1878. – 342 с.
7. Покровский Й.О. Право и факт в римском праве / Й.О. Покровский. – Ч.1. – К., 1898. – 234 с.
8. Синайский В.И. История источников римского права / В.И. Синайский. – Варшава: Тип. Варш. учеб. окр., 1911. – 121 с.
9. Давидова І.В. Недійсність правочинів, укладених внаслідок помилки та обману: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. за спеціальністю 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / І.В. Давидова. – Одеса, 2011. – 213 с.
10. Егоров Ю.П. Правовой режим сделок / Ю.П. Егоров // Государство и право. – 2004. – № 11. – С. 39–43.
11. Егоров Ю.П. Несостоявшиеся сделки / Ю.П. Егоров // Журнал российского права. – 2004. – № 10. – С. 62–68.
12. Хейфец Ф.С. Недействительность сделок по российскому гражданскому праву / Ф.С. Хейфец. – [2-е изд., доп.]. – М.: Юрайт, 2000. – 162 с.
13. Дзера О.В. Правочини за новим Цивільним кодексом України / О.В. Дзера // Вісник Академії адвокатури України. – 2005. – № 2. – С. 4–15.
14. Новый словарь украинської мови. 3 том. П-Я. вид. друге, випр. / Укладачі В. Яременко, О. Сліпущко. – К.: Вид-во «Аконіт», 2008. – 862 с.
15. Скакун О.Ф. Теория государства и права (энциклопедический курс): учебник / О.Ф. Скакун. – Х.: Эспада, 2005. – 840 с.
16. Цивільне право України. Загальна частина: підручник: / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 976 с.

УДК 347.6 (477)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ СТАТТІ 61 СІМЕЙНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Соболев Д.В., здобувач

Національна академія внутрішніх справ

Досліджується порядок визначення правового режиму майна подружжя, приватизованого під час перебування в шлюбі. Здійснено критичний аналіз положень законопроекту від 22.02.2012 р. про внесення змін до статті 61 Сімейного кодексу України щодо деяких питань регулювання об'єктів права спільної сумісної власності подружжя.